

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ОБЛІКУ, МЕНЕДЖМЕНТУ, ФІНАНСІВ ТА ПРАВА**

**CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT
ECONOMY, ACCOUNTING, MANAGEMENT, FINANCE AND LAW**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 7
Part 7**

**26 січня 2019 р.
January 26, 2019**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

бюджетних коштів, які використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету» [2].

Однак, якщо аналізувати трактування з боку вітчизняних науковців в економічній літературі, то бюджетне фінансування розглядається досить у широкому розумінні. Так, О. Василик зазначає, що «бюджетне фінансування – це надання юридичним особам із бюджетів різних рівнів фінансових ресурсів у вигляді безповоротних коштів на розвиток економіки, соціальної сфери, державне управління, оборону тощо» [3, с. 137]. О. Кузьменко визначає бюджетне фінансування як «...безповоротне, безоплатне надання коштів з державного та місцевих бюджетів для виконання державою та органами місцевого самоврядування своїх функцій» [4, с. 329]. Дещо розширене трактування в своїх працях наводить В. Дем'янишин, дослідивши терміни різних вітчизняних авторів він стверджує, що бюджетне фінансування є однією з найважливіших форм фінансування видатків бюджету. До принципів цього фінансування автор виділяє: безповоротність; безоплатність; безстроковість; плановість; цільовий характер; фінансування не під план, а в міру виконання планів по виробничих показниках, мережі, штатах і контингентах; ефективне використання коштів; фінансування у міру поступлення доходів; оптимальне поєднання усіх джерел фінансування; дотримання режиму економії; повнота; справедливість і неупередженість; публічність та прозорість; контрольованість [5, с. 36 – 37].

Виходячи з тлумачень держави і вищезазначених авторів, доцільно вважати, що бюджетне фінансування – це безповоротні, безоплатні і заплановані кошти держави та відповідних місцевих бюджетів, які розподіляються для виконання загальнодержавних потреб і функцій органів місцевого самоврядування, також фінансове забезпечення діяльності організацій соціально-культурної сфери, що реалізується з економним використанням коштів на основі постійного контролю.

Отже, кожне визначення суспільного характеру повинне розглядатися в теоретичному плані з урахуванням фінансування держави у взаємозв'язку з соціологізацією суспільного буття, тому є доцільним подальше дослідження бюджетного фінансування соціальної сфери, як в теоретичному так і в практичному аспектах.

Список літератури

1. Навчальні матеріали онлайн «Поняття бюджетного фінансування, його організація та принципи». URL: <https://pidruchniki.com>.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 8 лип. 2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50–51. – Ст. 572
3. Василик О. Д., Павлюк К. В. Бюджетна система України. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
4. Фінансове право : [навч. посіб.] / [за заг. ред. Д. М. Павлова, О. А. Кузьменко, А. Г. Чубенка]. – К. : КНТ, 2009. – 520 с.
5. Дем'янишин В. Г. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах // Світ фінансів.– 2007.– № 2. – С. 34 – 48.

УДК 368 (477)

Люльченко В. В.

магістрант,

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини

Науковий керівник:

Чертко Л. А.

к. е. н., доцент,

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Страховий ринок є однією із складових фінансової інфраструктури, який взаємодіє з виробничою сферою, ринком капіталу, фондовим ринком, задовольняючи потреби держави та приватного сектору в якісних страхових послугах. Як показує досвід країн з розвинутою економікою, страхування забезпечує суб'єктам господарської діяльності страховий захист їхніх інтересів від фінансових ризиків, а фізичним особам – захист майнових інтересів [1].

Різні автори визначають поняття страховий ринок по-різному, зокрема, на думку С. С. Осадця, страховий ринок – це сфера економічних відносин, у процесі яких формуються

попит і пропозиція на страхові послуги та здійснюється акт їх купівлі-продажу [2]. Схожої думки в своїх працях дотримується В. В. Шахов [3]. Натомість В. Д. Базилевич у своїх працях стверджує, що страховий ринок – це частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист, формується попит і пропозиція на нього [4].

В Україні, згідно з даними офіційної статистики, страховий ринок є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків.

Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення. Зокрема, станом на 30.09.2018 р. загальна кількість страхових компаній дорівнювала 285, що на 9 компаній менше чим на кінець 2017 р. і на 25 менше чим на 31.12.2016 р. При цьому кількість страховиків, що провадили свою діяльність на ринку страхування життя («Life»), на 30.09.2018 р. становила 31, станом на 31.12.2017 р. – 33 компанії, а на 31.12.2016 року – 39 компаній [5]. Таке зменшення кількості страховиків оцінюється позитивно. Оскільки на ринку залишаються фінансово сильні страхові компанії, що відвойовують частку ринку в більш слабких конкурентів.

Попри те, що кількість страхових компаній щороку зменшується, обсяг надходження валових страхових премій та обсяг чистих страхових надходжень має тенденцію до зростання. Зокрема, станом на 30.09.2018 р., у порівнянні з 9 місяцями 2017 року, валові страхові надходження збільшилися на 11%, а чисті страхові премії (за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам) – на 22 %. При цьому, слід зауважити, що збільшення валових страхових премій відбулося майже за всіма видами страхування, як-от:

- автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») на 1690,4 млн грн, або на 21,9 %;
- страхування життя на 719,4 млн грн, або на 35,6 %;
- страхування майна на 701,4 млн грн, або на 18,5 %;
- страхування кредитів на 522,5 млн грн, або у 2,2 рази;
- страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ на 395,5 млн грн, або на 14,8 %;
- страхування від нещасних випадків на 392,7 млн грн, або на 43,3 %;
- медичне страхування на 390,3 млн грн, або на 18,1 %;
- страхування медичних витрат на 263,8 млн грн, або на 39,4 %;
- страхування відповідальності перед третіми особами на 49,6 млн грн, або на 2,5 % [5].

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за 9 місяців 2018 року становила 72,8 %, що на 6,6 % більше в порівнянні з 9 місяцями 2017 року.

Зростання обсягів страхових надходжень, передусім, пояснюється зменшенням купівельної спроможності гривні, що спричинило ріст цін на страхові послуги. По-друге, можна стверджувати, що страхові компанії з кожним роком завойовують все більшу довіру людей. Доказом зазначеного є збільшення у 2016 – 2018 рр. кількості проданих страхових полісів. При цьому темпи приросту кількості договорів страхування, укладених зі страхувальниками-фізичними особами, є вищими, порівняно з відповідним показником за договорами зі страхувальниками-юридичними особами. Це в сукупності з інфляцією національної валюти обумовлює приріст валових страхових премій.

В цілому страховий ринок України, що тривалий період розвивався для задоволення псевдострахових інтересів, а не під впливом об'єктивної потреби членів суспільства у страховому захисті, й досі не виконує покладених на нього завдань.

Причиною низького рівня розвитку страхування в Україні є відсутність у населення України достатньої кількості вільних коштів, а також низький рівень страхової культури та довіри до фінансової системи загалом.

Вивчення досвіду розвинених країн показує, що розвиток страхового ринку визначається рівнем матеріального забезпечення населення, розумінням населенням необхідності індивідуальної та власної відповідальності і турботи про безпеку та життєві ризики, попереднім досвідом страхування, доступністю якісних страхових продуктів, розвитком альтернативних фінансових інститутів тощо.

Водночас, на думку вчених, ефективна діяльність страховиків, унеможливорюється в умовах нестабільного стану національної та світової економіки, а низький рівень розвитку фінансового ринку та його нестабільність зменшує ефективність страхування [6].

Проведені дослідження свідчать, що страховий ринок України перебуває на етапі формування, поступово адаптуючись до вимог європейського та світового ринків. Функціонування страхового ринку характеризується певними позитивними тенденціями, проте показники рівня його розвитку не відповідають можливостям цього сектору фінансового ринку країни. Для покращення ситуації, що склалася, вітчизняним страховикам необхідно впроваджувати зарубіжний страховий досвід та змінювати власні моделі функціонування. Водночас потрібно вдосконалювати механізм державного регулювання діяльності страхових компаній; адаптувати до світових стандартів українське страхове законодавство.

Список літератури

1. Шірінян Л. В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків / Л. В. Шірінян // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 9. – С. 173 – 178.
2. Осадець С. С. Страхові послуги : підручник / С. С. Осадець, Т. М. Арюх, О. О. Гаманкова та ін.; кер. авт. кол. і наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Арюх. – К.: КНЕУ, 2007. – 464 с.
3. Страхование : учеб. / Под ред. Шахова В. В. – М. : Анкил, 2002. – 480 с.
4. Базилевич В. Д. Страхова справа : навчальний посібник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – Вид. 3-тє, перер. і доп. – К.: Знання, 2003. – 250 с.
5. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2018_rik/9_mis_2018/sk_9_mis_2018.pdf.
6. Чвертко Л. А. Тенденції розвитку ринку страхування життя в Україні / Л. А. Чвертко, Т. А. Демченко // Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: збірник матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 20 квітня 2017 р.: у 2-х т. – Т.1, Ч.1 / редкол. : ВННІЕ ТНЕУ. –Тенюпіль : Крок, 2017. – С. 106 – 108.

УДК 336.14

Мискін Ю. І.

к. е. н., доцент, докторант кафедри фінансів ім. Л. Л. Тарангул,
Університет державної фіскальної служби України

ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Оцінка ефективності бюджетної політики з позиції цільового підходу передбачає аналіз фактичного стану та тенденцій основних показників соціально-економічного розвитку України. Враховуючи, що нами запропоновано систематизувати останні у розрізі екологічних, соціальних та економічних стандартів, то і діагностику соціально-економічного розвитку держави доцільно здійснювати у розрізі визначених вище трьох складових.

Основними негативними тенденціями соціально-економічного розвитку держави як цільового орієнтуру бюджетної політики є:

1. Низький рівень забезпеченості екологічних стандартів (табл. 1).

Таблиця 1

Основні показники забезпечення екологічних стандартів СЕР України

Назва показника	Значення показника										
	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
ВЗР, тис. т	4812,2	4524,9	3927,0	4131,6	4373,6	4335,3	4295,1	3036,5	2857,4	3078,5	2584,9
ВДВ, млн. т	-	174,2	152,6	165,0	202,2	198,1	197,6	146,9	138,9	150,5	124,2
СОСВ, тис. м ³ за добу	86	414	30	110	52	111	90	12	14	181	-
СОВ, тис. м ³ за добу	0	2	1	14	16	80	0,4	49	38	5	-
УУЗЗР, тис. м ³ газу за годину	1910	0	184	500	2213	3363	0	0	432	25	-

Примітки: ВЗР – викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення; ВДВ – викиди діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення; СОСВ – станції для очищення стічних вод; СОВ – системи оборотного водопостачання; УУЗЗР – установки для уловлювання та знешкодження забруднюючих речовин з відхідних газів.

Джерело: складено автором на основі [1]

2. Стрімке скорочення чисельності населення (рис. 1).